

84(4Фрз)-45  
П 277



*Шарль Перро*

# ЗОЛУШКА

ГОРНО-АЛТАЙСК \* 1959

93956

И(ФР)  
П27

Шарль Перро

# ЗОЛУШКА



Хр.  
93956  
0  
0

Горно-Алтайская Областная  
Библиотека

ТУУЛУ АЛТАЙДЫН  
БИЧИКТЕР ЧЫГАРАР ИЗДАТЕЛЬСТВОЗЫ  
1959

84(4 Фра)-45

П277



Бир бай кижн бойнын үйи өлгөн кийининде бир сүреен кей ле мактанчак тул келинди алган. Ол келинде энезине түней, тынзынчак эки кыс болгон. Ол өбөгөндө дезе јада калган үйине түней, күүнзек ле керсү бир кыс болгон. Је тойды тойлоорго јеткелекте, байагы кыстын өй энези бойнын тенек кылыгын көргүзип баштады. Ол келген ле бойынча, өй кысты онын керсүзи ле күүнзеги учун көрбөй, онын јанында турган бойнын кызычактары ого көрө кандый да јаман көрүнип турган учун, өй кысты көрбөй барды.

Өй энези көөркий кысты айылдын ичиндеги эн ле кирлү иштерди иштедер болды: аяк-казанды јундурып, сенекти

јалмадып ла полды арчыдып турган. Өй кыс тураның үстүнде, тураның жабынтызының сыраңай ла алдында, кату салам төжөктө уйуктап туратан.

Оның өй эје-сыйындары дезе жазап, жарандыра јууп салган бай орынду ла бажынан ала будына јетире көрүп тургадый күскүлерлү, паркетный полду кыптарда јаткандар. Кайран көөркий кыс бастыра кинчектерге, кыйындарга чыдап, адазына комудап болбой турган. Је ол оны түңгей ле адылар эди, нениң учун дезе ол бастыра ла керекте бойының јангы үйин угуп туратан. Иштейтен ижин божодып, кыс оттың јанында уйуктап, торт күлге уймалып туратан, оның керегинде оны Золушка (Күлзек) деп адагандар. Өй эје-сыйындарының јааны, анчадала ачынчагы, оны Замарашка (Уймалаачы) деп адаган. Је күлге, тобыракка уймалып калган да платьелү Золушка жүзүн-јүүр јаранып алган өй эје-сыйындарынан жүс катап јараш болгон.

Бир катап бийдин уулы ойын-јыргал эделе, ого каанның бастыра бай улустарын кычырган. Бийдин јыргалына кычыруны Золушканың өй эје-сыйындары да алды. Олор сүреен сүүнеле, бойларына јарагадый кийимди талдап турдылар.

Золушкага дезе өй эже-сыйындарына юбкалар ла крахмальный жакалар түзедип турарга үзеери иш табылды. Сүүнген бойынча, эже-сыйындар мыкыны чичкечек болзын деп, эки күнге аш-курсак та жибей, күскүнинг алдында айланыжып турдылар. Олор жангыс ла канайып жакшы жаранып алар керек деп эрмектежип турдылар.

— Мен бойымнын кружевалу кызыл-күрен платьемди кийерим—деп жааны айтты.

— Менде дезе алтын өңдү мантилия ла брильянтовый кур болор!—деп кичинеги айтты.

Эже-сыйындар Золушкала жөптөжип турдылар, ненин учун дезе кийинер келтейинен ол жакшы билетен болгон. Золушка олорго эн ле жакшы жөп-шүүлте берип турды, керек дезе канайда тара-нарын да айдып берди.

Ол эже-сыйындарды тарап турганча, олор ого айттылар:

— Золушка, сен жыргалга барып келерге турун ба?

— Ой, эже-сыйындар, слер мени өчөп тураар ба! Меге ондо јер јок.

— Сен чын айттын: кенетийин ле Замарашка ойын-жыргалга кирип келзе,

бастыра улустар торт ло кайкаар эди.

Öскө кыс болзо, олордын таранып-жаранарын үреп салар эди, је Золушка күүнзек болгон, олорды карын жакшы тарап, жарандырага кичееп турды.

Калганчызында ырысту час боло берди: эје-сыйындар каретага отурала, бийдин өргөзи жаар атана бердилер. Золушка олордын кийининен узак ајыктап тура калды. Качан карета көрүнбей барарда, ол ыйлай салып ийди.

Је кенетийин Золушканын эје-таайы көрүнип келди, онын ыйлап турганын көрөлө, оныла не болгон деп сурады:

— Меге барарга... меге онойдо барарга...

Золушка онойдо ачу ыйлаган, керек дезе јетире айдынып та болбоды.

Ол тушта эје-таай (ол дезе куулгазынду болгон) Золушкага мынайда айтты:

— Сен јыргалга барарга турун эмеш пе?

— Ой, барарга турум!—деп ыйлап, Золушка айтты.

— Јакшы—деп, эје-таай айтты.—Сен мени угарга турган болзон, мен сени јыргалга кирер эдип ийерим. Маалага барып, меге тыква экел—деди. Золушка тургуза ла маалага јүгүрип барала,



ондо табылгадый эн ле артык тыкваны үзеле, эје-таайга экелди.

Je экелген тыкказы ого јыргалга кирерине болуш јетирер деп, ол бир де сеспеди.

Куулгазынду эје-таай тыкваны јангыс ла кадары арткадый эдип үйтеп ийеле, бойынын куулгазынду тайагыла оны согуп ийди.

Бу тыква тургуза ла сүрекей кеен алтын карета болуп кубула берди. Онын кийининде куулгазынду эје-таай чычкан тудатан клетке јаар көрөрдө, ондо тирү алты чычкан болды. Онон ол Золушкага—клеткенин эжигин эмеш ачык тут—деди, онон чычкан кажы ла чычканды бойынын куулгазынду тайагыла согуп турды. Чычкан тургуза ла укту ат болуп кубула берип турды, онон удабай ла чычкан өндү алты јараш ат каретага јегиле бердилер. Je онын кийининде куулгазынду үй кижии унаачыны неден этсе, келишкей не деп, сананып тура берди.

— Чычкан тудатан клеткеде эрлен бар эмеш пе, барып көрөйин. Ол күчер болор ине—деп, Золушкага айтты.

Золушка үч јоон чычкан отурган клеткени экелди.

Куулгазынду үй кижии олордын сы-

раңай ла сагалдузын талдап алала, оны куулгазынду тайагыла согуп, сүреен койу сагалду жоон унаачы эдип кубултып ийди. Онын кийининде ол Золушкага айтты:

— Садка барып кел, ондо лейканын кийининде алты келескен табарын. Олорды меге экел.

Золушка келескендерди экелди, куулгазынду үй кижиге олорды жалчылар эдип тургуза ла кубултып ийди. Олор бу ла ок өйдө узак өйгө неме этпегенинен, бууныгып калган немелер чилеп, бойлоры ла каретага тура бердилер,

Ол тушта куулгазынду үй кижиге Золушкага айтты:

— Же, эмди сеге жыргалга барып келгедий неме бар. Сен жарадып турун ба?

— Жарадып жадым, эже-таай! Же жаңыс ла мен оноор мындый кирлү платьеле канайып атанатам?

Куулгазынду үй кижиге Золушканын платьезине тайагыла араай согуп ийди: бу ла ок өйдө онын платьези жүзүн-жүүр баалу таштарла, алтын ла мөнүн парчадан чүмделген жараш, жарандырып салган платье болуп кубула берди.

Онын кийининде ол Золушкага жараш эжер хрустальный туфелькалар берди. Жаранып алган Золушка каретага отуруп



ийди. Үйдежер тушта куулгазынду үй  
кижи Золушкага: „Сен јыргалда түн ор-  
тозынан ары бир де минут өткүре арт-  
па“—деп, кату јакыды. Ол ондо бир  
де минут артык болзо, онын каретазы  
ойто тыква, аттары чычкандар, јалчыла-  
ры келескендер боло берер, парчевый  
јараш кийимдери дезе эски платъези бо-  
луп кубула берер деди. Золушка јыр-  
галдан атанатан өйинде атанар болуп  
молјонып, сүүнген бойынча торт билин-  
бей, өргө јаар атана берди.

Принцке өргөгө кем де билбес, кан-  
дый да принцесса келген деп јетирдилер.

Ол ого удура барарга мендеди, качан ол  
каретадан чыгып келерде, ого колын

берди; онын кийининде оны айылчылар танцевать эдип турган зал јаар јединип апарды.

Бу ла ок өйдө залда ончозы тым боло берди: танец токтой берди, икилилер ончозы унчукпай барды. Ончолоры таныш эмес кыстын јаражына кайкажа бердилер.

Јаңыс ла бастыра толықтарда шымырангылайт:

— Ой, ол кандый јараш!

Бий бойы үйине, мындый јараш ла јакшынак кысты көрбөгөним удаган деп айтты.

Бастыра ондогы турган үй улустар эртен ле мындый јакшы бөстөрлө ондый эптү кийим көктөөр устар табылза, бойлорына мындый ок платье көктөдөргө, онын платьезин сүреен шиндеп, ајыктагылап турдылар.

Принц Золушканы энг ле күндүлү јерге отургысты, онын кийининде дезе оны танцевать эдерге кычырды.

Ол канайда эптү, јараш танцевать эдип турганына бастыра улустар онон артык кайкады. Аңылу аш-курсак экелгиледи, је принц Золушканы ајыктап, кандый да курсакка колыла тийбеди.

Золушка бойынын өй эје-сыйындары-

нын јанына келип отурып алала, принц берген апельсиндерден ологго берип турды. Олор дезе јангыс ла кайкагылап турдылар, ненин учун дезе оны олор бир де таныбагандар. Онон Золушка эр-мектежип отурала, кенетийин он эки частын жарымы сокты деп угуп калды.

Ол тургуза ла бастыра айылчыларга бажырала, коркушту тын мендеп жүгүрерде, кем де көрбөй калды.

Айылына јанып келеле, Золушка куулгазынду үй кижиге быянын айдып, эртен база барып келерге турум, ненин учун дезе принц бойы оны келип барзын деп сураган деди.

Ол куулгазынду үй кижиге өргөдө бастыра не болгонын куучындап турганча, эжикти эје-сыйындар токулдатты.

Золушка ологго эжикти ачарга удур барды.

— Слер кандый узак!—деп, јангыс ла ойгонгон кижиге болуп, ол керилип, көзин арчып, эстеп айтты.

— Сен јыргалда болгон болзон, эрик-пес эдин—деп, эје-сыйындардын бирүзи айтты.—Јыргалга ак-јарыктын үстүнде эн јараш принцесса келип жүрген! Ол бисле сүреен нак болуп, бисти апельсиндерле де күндүлеген!—дештилер.

Золушка кайкаган бойынча, торт билинбей турды. Ол принцессанын ады кем болгон деп эје-сыйындардан сурады, је ого озор онын адын кем де билбес болгон деп каруузын јандырдылар.—Ол кыс кем болгон болотон, оны таныган кижиге принц нени де болзо, бастыразын берерге белен—деп, эје-сыйындар айдышты.

Золушка күлүмзиренеле айтты:

— Ол чын ла ондый јараш болгон эмеш пе? Ой, слер ончогор кандый ырысту! Мен оны канайып көргөйим не? Јакшынак кару эјелер, слер меге иштейтен күндерде кийетен сары платьегерди удурумга берзеер!—деп, эје-сыйындардын бирүзин сурады.

—Бу меге јарабайт!—деп, онызы айтты.—Эмди болбосто, платьени мындыј Замарашкага беретен туру! Не, мен јүүлгек пе?

Золужкага озор нени де бербезин ажындыра билип, ол нени айдар эмеш деп сакып турган. Ой сыйыны ого платьезин берерге јөбин берген болзо, ол канайдар эди?

Эртезинде эје-сыйындар база ла јыргалга атана бердилер, озордын кийининен ары алдындагызынан артык јаранган Золушка да атанды.

Принц оноң бир де минутка туура барбай, ого үзүги јоктон эрке сөстөрин шымыранып турды.

Золушка акту јүрегинен сүүнип, ого куулгазынду ұй кижинени јакыганын ундуп салды.

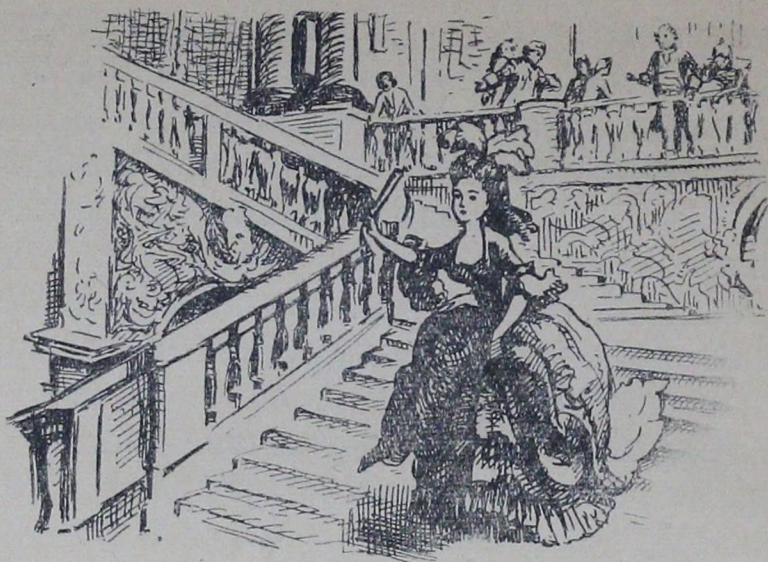
Ого ой он эки час јок деп бодолгон, је час кенетийин тўннинг ортозы деп согуп ийди.

Золушка торт ло уулчак чылап секирип чыккан бойынча, тўрген јүгүре берди.

Принц онын кийининен ары јүгүрип, је ого јаба једип болбоды. Мендеп туруп, Золушка өргөнин тўжетен сенегинде бойынын хрустальный туфелькаларынын бирүзин јылыйттып салды.

Принц оны чебер көдүреле, өргөнин каалгаларында турган каруулчыктардан принцесса канайда атанып барганын көргөн кижини бар ба деп сурады.

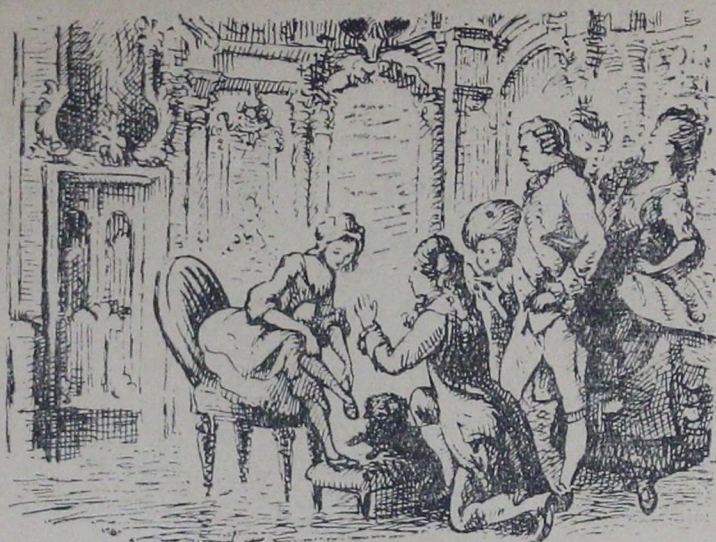
Өргөдөн принцессага бүдүштеш эмес, крестьянкага бүдүштеш, бир сүреен коомой кийимдү јиит кыстан өскө кем де чыкпаган деп, каруулчыктар каруузын јандырды. Золушка дезе каретазы јок, јалчылары јок, бойынын эски платьезин кийген, айылына тынастаганча јетти. Онын јарандыра кийинген кийиминен бир



хрустальный тувелькадан өскө не де артады. Качан эже-сыйындар жүргалдан жанып келерде, Золушка оморды бүгүн база жакшы сүүнчилү ойногондор бо, база жарты жок жараш кыс келип жүрген бе деп сурады. Жараш кыс келип жүрген деп, эже-сыйындары каруузын жандырдылар. Же час тун ортозы деп согордо ло, ол манзаарган бойынча, бойынын хрустальный тувельказын бош түжүрип салды. Принц дезе тувельканы таап алала, оны жүргалдын учына жетире колынан салбай көрүп турган.

Ол, байла, бу хрустальный тувельканын ээзи болгон жараш кысты санаазы жок сүүген болор дештилер.





Эје-сыйындар чын немени айттылар. Бир канча күндөр өткөн кийинде принц жаан жарлачыларга ол хрустальный туфелька жараган кысты принц бойы алар болуп жат деп, бастыра албатыга тургузала жарлазын деп кезем жакыды. Туфельканы озо баштап принцессаларга кийдирип көргүледи, онын кийинде бастыра өргөдөги дама үй улустарга ла герцогиняларга кийдирип көргүледи, же ол бирүзининг де будына жарабады.

Туфельканы Золушканын эје-сыйындарына да экелип кийдиргиледи. Олор ээчий-деечий бойларынын буттарын туфелькага бар жок күчиле кийдирерге албадандылар, же олардон не де болбоды. Бу

өйдө бойынын туфельказын таныган Золушка каткырып айтты:

— Берзеер де, мен де кийип көрөйүн, маат жок меге жарай берет эмеш пе?

Эже-сыйындар оны шоодып, аайы-бажы жок каткырыжып турдылар. Же кыстарга туфелька кемјип турган принцтин жалчызы Золушканы ајыктап көрөлө, ол кандый јакшынак деп сананды.

Ого бий-кааннын јеринде јаткан бастыра кыстарга кемјизин деп, принц јакыган деди. Ол Золушканы јанына отургузып алала, будына ол туфельканы кийдирип тура берди.

Туфелька дезе Золушкага өнөтийин ого эдилген чилеп, бир де күч јоктон, белен кийиле берди. Эже-сыйындар сүреен кайкај бердилер. Же качан Золушка карманынан экинчи туфельканы алып чыгала, экинчи будына кийип аларда, олор ого оног артык кайкадылар.

Бу минутта куулгазынду үјкижи кйрип келди. Ол Золушканын платьезине тайагыла тийгизип ийерде, ол ойто ло сүреен јакшы Јаражай болуп кубула берди. Ол тушта эже-сыйындар Золушканы ол јыргалда болгон јараш кыс эмтир деп таныгылады. Олор онын буттарына отура түжүп, олордын бойынан

болгон жүзүн-жүүр кинчектерин, тары-  
ныштарын таштазын деп жалынгылады, же  
Золушка оларды өрө көдүрүп, оларды  
ончозын окшоп ийди. Золушка оларго  
тарынбай турганын акту жүрегинен ай-  
дып, ого ачынбай, эмди сүүп жүрзиндер  
деп сурады.

Онын кийининде ончозы Золушканы  
өргө жаар апардылар. Лиит принцке ол  
азыйдагызынан жакшынак, жараш болуп  
көрүнди, бир канча күннинг бажында де-  
зе олар айылду-журтту болуп калдылар.

Золушка азыйдагы ла күүнзек ле жа-  
раш бойы, өргөзи жаар бойынын эже-  
сыйындарын апарала, ол ок күнде эки-  
лезин өргөдөги эки аргалу, бай ишчи-  
лерле журтадып салды.



93956

Горно-Алтайская Областная  
• БИБЛИОТЕКА •

*Шарль Перро*

З О Л У Ш К А

На алтайском языке

Редактор *Л. В. Кокышев.*  
Художественный редактор *А. М. Кузнецов.*  
Технический редактор *М. И. Техтисков.*  
Корректоры  
*М. И. Суразакова и М. С. Тюхтенева.*

\* \* \*

Сдано в набор 4/III-1959 г. Подписано  
в печать 19/IX-1959 г. Формат 60×92<sup>1/16</sup>.  
Печ. л. 1,12. Уч.-изд. л. 1. Тираж 1000 экз.  
Цена 50 коп. Заказ № 361

\* \* \*

Горно-Алтайское книжное издательство.  
Типография № 15. г. Горно-Алтайск,  
проспект им. Сталина, 29.



Баазы 50 акча  
Цена 50 коп.

ШАРЛЬ ПЕРРО  
ЗОЛУШКА  
На алтайском языке